

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obo/17/2016
Identifikačné číslo spisu: 6015200941
Dátum vydania rozhodnutia: 28.04.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Pepelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:6015200941.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Pepelovej a členiek JUDr. Aleny Prieceleovej a JUDr. Gabriely Mederovej v právnej veci žalobcu Ing. Mikuláš Takáč, správca konkurznej podstaty úpadcu Agrodružstvo Želovce, družstvo v konkurze, Krtíšska cesta 295, Želovce, IČO 36 036 412 proti žalovanému S.. K. J., Z. XXXX/XX, D. D., o zaplatenie 48 653,19 eur, o návrhu žalovaného na obnovu konania, vedeného na Krajskom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 34 Cbi/28/2009 takto

rozhodol:

I. Uznesenie Krajského súdu Banská Bystrica č. k. 49Cbi/3/2015-151 zo dňa 18. marca 2016 p o t v r d z u j e.

II. Žalobca n e m á n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd prvej inštancie zamietol návrh žalovaného na obnovu konania, vedeného na Krajskom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 34Cbi/28/2009 ako aj návrh na odloženie vykonateľnosti rozsudku č. k. 34Cbi/28/2009-89 zo dňa 12.09.2012.

2. V odôvodnení uviedol, že žalovaný podal dňa 24.07.2015 návrh na obnovu konania, vedeného na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 34Cbi/28/2009, právoplatne skončeného rozsudkom zo dňa 12.09.2012. Predmetným rozsudkom bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 48 653,19 eur, rozsudok nadobudol právoplatnosť a stal sa vykonateľným dňom 24.01.2013.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodol uvedeným rozsudkom podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka na tom skutkovom základe, že žalovaný ako správca konkurznej podstaty úpadcu

Agrodružstvo Želovce, družstvo v konkurze, Krtíšska cesta 295, Želovce ktorý bol z funkcie odvolaný, nespĺnil si povinnosť odovzdať novému správcovi konkurznej podstaty všetky doklady a vyúčtovať prostriedky získané predajom majetku z konkurznej podstaty v žalovanej výške. Žalobca v uvedenej veci pri vyčíslení výšky nevyúčtovaných finančných prostriedkov, zaplataenia ktorých sa domáhal z titulu náhrady škody vychádzal podľa žalovaného výlučne z obsahu konkurzného spisu, resp. účtovných závierok, predložených úpadcom správcovi dane, keďže nemal k dispozícii účtovníctvo úpadcu. Žalovaný v návrhu na obnovu konania tiež uviedol, že zo znaleckého posudku vypracovaného znalcom Ing. Pavlom Šimom, odbor ekonómia a manažment a odvetvie účtovníctvo a daňovníctvo, a to pod č. 5/2015 zo dňa 27.03.2015 pre účely trestného konania vedeného proti žalovanému pred OS Banská Bystrica pod č. k. 3T/100/2013 vyplýva, že výpočet výšky nevyúčtovaných finančných prostriedkov vykonaný žalobcom nie je správny. Súdny znalec v znaleckom posudku uviedol aj svoje zistenia o tom, že účtovníctvo úpadcu nebolo vedené preukazným spôsobom. Žalovaný tvrdil, že o týchto skutočnostiach sa dozvedel až po nadobudnutí právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 34Cbi/28/2009-89 zo dňa 12.09.2012 a to najskôr dňa 13.05.2015, kedy mu bol zo strany Okresného súdu Banská Bystrica v trestnom konaní doručený tento znalecký posudok. Uviedol, že v prípade predloženého znaleckého posudku ide o nové skutočnosti a dôkazy, ktoré žalovaný nemohol bez svojej viny použiť v pôvodnom konaní a tieto môžu privediť pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci.

4. Preto navrhol, aby súd rozhodol o povolení obnovy konania a súčasne odložil vykonateľnosť rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 34cbi/28/2009-89 zo dňa 12.09.2012 a vo veci rozhodol tak, že návrh žalobcu na zaplataenie 48 653,19 eur zamietne.

5. K návrhu na obnovu konania žalovaný pripojil znalecký posudok, vypracovaný pod č. 5/2015 znalcom Ing. Pavlom Šimom /znalec pre odbor ekonómia a manažment a odvetvie účtovníctvo a daňovníctvo, financie/ pre účely trestného konania, vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica pod č. k. 3T/100/2013 v trestnej veci žalovaného ako obžalovaného, v ktorom znalec posúdil aj otázky, týkajúce sa škody vyčíslenej novým správcom konkurznej podstaty úpadcu Agrodružstvo Želovce, družstvo v konkurze, Krtíšska cesta 295, Želovce, Ing. Mikulášom Takáčom vo výške 48 653,19 eur a vyjadril sa tiež k tomu, či konaním obžalovaného došlo ku vzniku škody, ak áno, tak v akej výške.

6. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na ustanovenia § 228 ods. 1 písm. a/ a nasl. zák. č. 99/1963 Zb. /Občiansky súdny poriadok, ďalej O. s. p./, upravujúce postup súdu v konaní o návrhu na obnovu konania.

7. Konštatoval, že obnova konania je mimoriadnym opravným prostriedkom smerujúcim voči právoplatnému rozhodnutiu súdu, preto v záujme princípu zachovania právnej istoty je možné napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu len z dôvodov, taxatívne vymenovaných v zákone a v presne určenej lehote. Žalovaný sa domáhal povolenia obnovy konania v zmysle § 228 ods. 1 písm. a/ O. s. p. a tvrdil, že je tu nová skutočnosť a dôkaz, ktorú bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní, pričom môže pre neho privediť priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Ako novú skutočnosť a dôkaz predkladal znalecký posudok vyhotovený pre účely trestného konania vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica zo dňa 27.03.2015, ktorý bol právnenému zástupcovi žalovaného v trestnom konaní advokátovi JUDr. Jozefovi Veselému doručený dňa 16.04.2015. Žalovaný tvrdil, že o tejto novej skutočnosti sa dozvedel najskôr dňa 13.05.2015, kedy mu bol znalecký posudok zo strany Okresného súdu Banská Bystrica doručený, návrh na obnovu konania bol doručený dňa 24.07.2015 /datovaný 18.07.2015, podľa údajov na obálke bol na poštu podaný dňa 22.07.2015/.

8. Objektívnou podmienkou prípustnosti návrhu na obnovu konania je zachovanie zákonných lehôt stanovených v § 230 ods. 1 a 2 O. s. p., pričom ide o kombináciu lehoty subjektívnej /začiatok ktorej je stanovený okamihom dozvedenia sa o dôvode obnovy konania, resp. subjektívnym momentom od ktorého sa mohol dôvod obnovy konania uplatniť/ a objektívnej /začiatok ktorej je stanovený právoplatnosťou napádaného rozhodnutia/. Trojmesačná subjektívna lehota plynie v rámci 3-ročnej objektívnej, najneskôr je preto možné podať návrh na obnovu konania do 3 rokov od právoplatnosti

napádaného rozhodnutia / okrem prípadov stanovených v § 230 ods. 2 O. s. p./.

9. Žalovaný návrh na obnovu konania datovaný dňom 18.07.2015 podal na poštovú prepravu dňa 22.07.2015 a dňa 24.07.2015 bol návrh doručený súdu. Keďže rozsudok č. k. 34Cbi28/2009-89 zo dňa 12.09.2012 nadobudol právoplatnosť dňa 24.01.2013 je možné konštatovať, že návrh bol podaný v 3-ročnej objektívnej lehote. Pokiaľ ide o zachovanie 3-mesačnej subjektívnej lehoty na podanie návrhu, žalovaný tvrdil, že o znaleckom posudku znalca Pavla Šimu vypracovaného pod č. 5/2015 sa dozvedel najskôr dňa 13.05.2015, kedy mu bol znalecký posudok zo strany okresného súdu doručený. Žalovaný túto skutočnosť nepreukázal, navyše podľa údajov na priloženom znaleckom posudku bol tento znalcom osobne podaný Okresnému súdu Banská Bystrica dňa 27.03.2015 a dňa 16.04.2015 mal byť prevzatý JUDr. Jozefom Veseľým, advokátom, ktorý zastupoval žalovaného v trestnom konaní. Aj keď je možné mať pochybnosti o tom, že žalovaný sa o znaleckom posudku dozvedel až dňa 13.05.2015, keďže sa o znaleckom posudku mohol dozvedieť od svojho právneho zástupcu v trestnom konaní už skôr, konajúci súd vzhľadom na všetky známe okolnosti prípadu v záujme poskytnúť žalovanému právo na prejednanie jeho návrhu vychádzal z toho, že žalovaný dodržal 3-mesačnú subjektívnu lehotu, keď návrh na obnovu konania podal na súd dňa 22.07.2015.

10. Po zhodnotení uvedených skutočností dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalovaný nepreukázal dôvod na obnovu konania v zmysle § 228 ods. 1 písm. a/ O. s. p. V konaní, povolenia obnovy ktorého sa žalovaný domáha, uplatnil žalobca voči žalovanému nárok na náhradu škody vzniknutej porušením povinnosti žalovaného ako bývalého správcu konkurznej podstaty, pričom žalobca ako správca konkurznej podstaty úpadcu vychádzal z údajov v účtovníctve úpadcu a z údajov založených do tohto účtovníctva zo strany žalovaného. Súd vychádzal zo záveru, že nič nebránilo žalovanému, aby v konaní 34Cbi/28/2009 namietať proti výške uplatňovanej škody a navrhol, aby súd nariadil znalecké dokazovanie na preukázanie skutočného rozdielu medzi rozsahom finančných prostriedkov, vybraných žalovaným z účtu úpadcu a následne vyúčtovaných.

11. Pokiaľ ide o argument žalovaného, že pre účely znaleckého posúdenia musel mať znalec k dispozícii účtovníctvo úpadcu, súd uviedol, že v prípade nariadenia znaleckého dokazovania súdom by bolo uložená žalobcovi povinnosť odovzdať znalcovi celé účtovníctvo úpadcu, a to v uznesení o nariadení znaleckého dokazovania. Žalovaný však v konaní, obnovy ktorého sa domáha, nenavrhol znalecké dokazovanie a súdu nepredložil a ani neoznačil dôkazy na preukázanie toho, ako naložil s finančnými prostriedkami, vybranými z účtu úpadcu.

12. Podľa názoru súdu prvej inštancie žalovaným predložený znalecký posudok vypracovaný súdnym znalcom Ing. Pavlom Šimom pod č. 5/2015 zo dňa 27.03.2015 nie je takým novým dôkazom a závery tohto znaleckého posudku nie sú takou skutočnosťou, ktoré žalovaný nemohol bez svojej viny použiť v pôvodnom konaní. Je nepochybné, že závery uvedeného znaleckého posudku by mohli privodiť pre žalovaného priaznivejšie rozhodnutie vo veci, nič mu však nebránilo, aby si takýto znalecký posudok zaobstaral, resp. navrhol súdu, aby nariadil znalecké dokazovanie. Mohol tiež navrhnúť, aby súd zabezpečil predloženie účtovníctva úpadcu a žalovaný mohol do takýchto dôkazov nahliadnuť.

13. Z uvedených dôvodov súd návrh žalovaného na povolenie obnovy konania zamietol a zamietol aj návrh na odloženie vykonateľnosti predmetného rozsudku.

14. O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O. s. p. V konaní bol úspešný žalobca, keďže mu však žiadne trovy nevznikli, resp. neuplatnil si právo na náhradu trov konania o obnove, súd mu trovy konania nepriznal.

15. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podal žalovaný odvolanie s poukazom na existenciu odvolacích dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. b/, d/ a f O. s. p.

16. Uviedol, že návrh na obnovu konania odôvodnil predovšetkým tým, že po nadobudnutí právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 34Cbi/28/2009 zo

dňa 12.09.2012 bolo preukázané znaleckým posudkom znalca pre odbor Ekónómia a manažment, odvetvie Účtovníctvo a daňovníctvo č. 5/2015 zo dňa 27.03.2015, ktorý bol vypracovaný pre účely trestného konania vedeného pred Okresným súdom v Banskej Bystrici č. 3T/100/2013 a ktorý spolu s dodatkom č. 1 predložil s návrhom na obnovu konania, že výpočet výšky nevyúčtovaných finančných prostriedkov vykonaný žalobcom nie je správny, pričom ide o nové skutočnosti, ktoré žalovaný v pôvodnom konaní bez svojej viny nemohol použiť a sú spôsobilé pre neho privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci.

17. Žalovaný od počiatku tvrdí, že jeho konaním v neprospech konkurznej podstaty úpadcu, ktorej bol správcom žiadna škoda nevznikla a takáto skutočnosť v konaní vedenom pred Krajským súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 34Cbi/28/2009 ani nebola nijakým spôsobom preukázaná.

18. Podľa žalovaného sú pre povolenie obnovy konania splnené všetky procesnoprávne podmienky, ako aj správne konštatoval krajský súd, avšak dospel k záveru, že predložený znalecký posudok nie je takým novým dôkazom a závery tohto posudku nie sú takou novou skutočnosťou, ktorú by žalovaný bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní.

19. Žalovaný sa v súdnom konaní, ktoré viedlo k vydaniu vadného súdneho rozhodnutia nemohol účinne brániť, tohto konania sa z dôvodu svojej neprítomnosti v mieste trvalého bydliska z pracovných dôvodov nezúčastnil, čo súd vyhodnotil ako jeho pasivitu. Plnenie pracovných povinností v zahraničí a pobyt mimo trvalého bydliska bol dôvodom, pre ktorý sa žalovaný o tom, že rozsudok v predmetnej veci bol vydaný a nadobudol právoplatnosť dozvedel až ex post. Poukazuje tiež na skutočnosť, že rozsudok krajského súdu v predmetnej veci na základe odvolania žalovaného bol Najvyšším súdom Slovenskej republiky zrušovaný, keďže bol vydaný na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu a žalovaný v odvolaní prisľúbil vykonať vyúčtovanie použitých finančných prostriedkov.

20. V tejto súvislosti žalovaný poukazuje na výsledky dokazovania v trestnej veci vedenej pred Okresným súdom v Banskej Bystrici pod č. konania 3T/100/2013 z ktorých vyplýva, že v rozhodujúcom období nemal prístup k účtovným dokladom úpadcu uloženým v uzamknutej a opustenej nehnuteľnosti na Tajovského ulici v Banskej Bystrici, kde mal pôvodne kanceláriu a archív administratívnej agendy. Pokiaľ bol v predmetnom súdnom konaní vydaný rozsudok, ktorým bol žalovaný opätovne zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu 48 635,19 eur, stalo sa tak na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, výlučne podľa chybných výpočtov výšky domnelej škody správcu konkurznej podstaty bez akýchkoľvek dôkazov.

21. Podľa jeho názoru krajský súd nevyhodnotil vykonané dôkazy správne, neprihliadal na všetky dôležité súvislosti a v dôsledku toho vydal nesprávne rozhodnutie.

22. Navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd napadnuté uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici podľa § 220 O. s. p. zmenil, obnovu konania vo veci, vedenej na tomto súde pod sp. zn. 34/Cbi/28/2009 povolil a odložil vykonateľnosť rozhodnutia. Alternatívne navrhuje, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky /ďalej najvyšší súd/ ako súd odvolací /§ 470 ods. 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej C. s. p./ prejednal odvolanie žalobcu podľa ustanovenia § 379 C. s. p. a § 380 ods. 1 C. s. p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania /§ 385 ods. 1 C. s. p./ a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

24. Vzhľadom k tomu, že odvolanie bolo podané pred 1. júnom 2016, t. j. za účinnosti O. s. p., odvolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 veta prvá C. s. p., podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované a posudzoval vec v zmysle príslušných ustanovení O. s. p.

25. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, v dôsledku

čoho sa v odôvodnení obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti ho doplnil o ďalšie dôvody /§ 387 C. s. p./.

26. Obnova konania je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu prvého stupňa alebo odvolacieho súdu. Určité skutočnosti a dôkazy však môžu byť dôvodom obnovy konania len vtedy, ak ich účastník konania, ktorý obnovu navrhuje, nemohol bez svojej viny použiť v pôvodnom konaní a súčasne môžu pre neho privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci, pričom tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne.

27. V konaní, vedenom pod sp. zn. 34Cbi/28/2009 bola JUDr. Milanovi Koprivovi, Golianova 3908/11, Banská Bystrica ako žalovanému bývalému správcovi konkurznej podstaty úpadcu Agrodružstvo Želovce, družstvo v konkurze, uložená povinnosť vrátiť do konkurznej podstaty úpadcu sumu 48 653,19 eur ako náhradu škody, spôsobenú úpadcovi neplnením povinností správcu, keďže nepredložil vyúčtovanie o získaných príjmoch, vynaložených nákladoch a o finančných prostriedkoch, ktoré počas rokov 2004 až 2006 postupne vyberal z účtu úpadcu. Ako konštatuje súd prvej inštancie v rozsudku v predmetnej veci zo dňa 12.09.2012, žalovaný bol v konaní absolútne pasívny a súdu nepredložil žiadne dôkazy o tom, na aký účel použil peňažné prostriedky vybrané z účtu úpadcu.

28. Ako vyplýva z obsahu spisu sp. zn. 34Cbi/28/2009, žalovaný sa nezúčastnil žiadneho z piatich pojednávaní, ktoré boli v priebehu konania nariadené a zásielky súdu nepreberal na adrese trvalého pobytu rovnako ako aj na adrese, na ktorej sa podľa oznámenia OO PZ Banská Bystrica-východ zdržiaval. V priebehu konania nenavrhol vykonať dokazovanie ohľadom výšky škody, požadovanej žalobcom a nepredložil žiadne dôkazy, spochybňujúce uplatnenú pohľadávku.

29. V konaní o návrhu na obnovu konania musí súd prihliadať aj na to, prečo účastník nesplnil v pôvodnom konaní povinnosť tvrdenia. Pokiaľ účastník zo svojej viny neuplatnil určitú skutočnosť, je vylúčený aj s dôkazmi, ktoré majú túto skutočnosť preukázať. Na účastníkovi občianskeho súdneho konania teda je, aby dbal o ochranu svojich práv aj tým, že úplne a pravdivo opíše všetky skutočnosti rozhodujúce pre konanie vo veci /uznesenie NS SR sp. zn. 2Cdo/96/2008/.

30. Z uvedených dôvodov najvyšší súd ako súd odvolací napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 C. s. p. ako vecne správne potvrdil.

31. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v súlade s § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C. s. p. Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže mu žiadne trovy nevznikli.

32. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa /§ 419 C. s. p./.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí, je podľa § 420 C. s. p. prípustné podať dovolanie z dôvodu, že :

- a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak dovolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáca (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1). Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je :

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelania druhého stupňa,
b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhé stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.)